

FRÝDEK $\approx$ MÍSTEK

| KAPITOLA |
KNIHKUPECTVÍ

www.komo.cz

Bo!beton
jdeme na to tvrdě

Lašský dostavník

Ročník.....12
Rok.....2022

4
Zima

UDĚLEJTE RADOST

Suvenýry z F≈M a Beskyd

Trička, podsedáky, hrnky,
magnetky, ponožky, čaje,
čepice, čokolády...

**U nás si vybere
každý!**

Suvenýry můžete
zakoupit osobně na
našich **dvou** pobočkách
Turistického informačního
centra Frýdek≈Místek.

Kompletní nabídku **suvenýrů** z Beskyd
a Frýdku≈Místku najdete na našem
webu **ticfm.cz** v sekci **Suvenýry**.

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM F≈M

+420 731 158 271 / info@ticfm.cz / ticfm.cz /

Prodej na našich
pobočkách TIC F≈M

**Zámecké náměstí
náměstí Svobody**

www.beskydskalikerka.cz

Černá cesta 3259, Frýdek-Místek
www.parezovyhaj.cz

Otvírací doba:

pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h
sobota 14 – 23 h
neděle 14 – 22 h

RenoFarma Beskyd, a. s.
Palkovice

Obrázek na obálce (kostelík v Horních Tošanovicích)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulíkovský)	3
Co se stalo, přihodilo (Z. V. Krulíkovský)	4
Příběh nevěsty (R. Šatánková).....	14
V knihovnářích znělo poetično (D. Zápalková).....	15
DEN POEZIE 2022 (R. Šatánková)	16
Pestrý život průvodce (V. Vlk).....	17
Zásluhy IN MEMORIAM (V. Vlk).....	18
Nová dvojknížka DEDIKACE a PODARUNKY (R. Šatánková).....	19
Osobnost Lašska - prof. Mgr. Zdeněk Gola (J. Hališka)	20
Osobnosti Velkého Lašska - Dajana Zápalková (A. Krulíkovská).....	23
Sláva na nebesích; Čekám co řekneš mi (B. Vidura)	28
Beskydě, Beskydě, gdo po tobě idě (Zdeňka Viluš).....	29
U Kurečky na Mytě (F. Pituchová)	29
Ten Metylovský Čupek (Zdeňka Viluš)	30
Pozvánka na Silvestrovský výplaz	30
Rezignace (O. Tlučková).....	31
Rapsodie v bílém (R. Žvak).....	31
Desková hra pro místní i turisty (Lašská brána Beskyd)	32
Vesnický pyžamový bál a Dětský karneval U Čendy	33
Z receptáře lašského krále	34
14. HODOŇOVICKÝ MASOPUST	35
Silvestrovský výplaz na Lašský Říp	36
Kalendario zima 2022/23	37

Vážení čtenáři,

meteorologická zima se ohlásila poklesem teploty pod nulu. Není to moc, strašili nás polárním poklesem teplot, zatím je to dobré... Od Nového roku však půjdou ceny energií nahoru, jen Pán Bůh snad ví, co nás čeká. Tak jak jsem říkal minule – hajdy do lesa! Zahřejeme se pohybem i doma topením dřevem. Aspoň je tak naděje, že nám nebude horko při placení...

Zimní kalendario je připraveno, akcí je celkem dost, jen aby počasí přálo. Chceme snít, hlavně na horách, zima ať je krásná, ale mírná, a také ne moc dlouhá.

Zimní vydání je v tradiční podobě – události uplynulého podzimu, historie regionu, příspěvky v nářečí (básničky i troška humoru), rozhovory s významnými osobnostmi aj.

Dostavník vychází stále ještě ve stejném nákladu. Cena tisku (materiálu) během roku prudce stoupla. Oslovili jsme řadu obcí s žádostí o pomoc, zejména ty, kam časopis pravidelně bezplatně dodáváme. Někteří se již ozvali a slíbili pomoc. Již nyní přispěla paní senátorka RNDr. Helena Pešatová, obec Krmelín a Lašská brána Beskyd.

Děkujeme všem, kteří nám doposud přispívají (viz loga na obálce), či se přispět chystají. Společně náš Lašský dostavník určitě zachováme v plném rozsahu a počtu.

Na koho se dostavník i tak nedostane – může si ho stáhnout z našich stránek

<http://www.lassko.eu>.

Na nich, a také na facebooku, bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulíkovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně – vydává kulturně vlastivědný spolek Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz

Příspěvky do jarního čísla posílejte nejpozději do začátku března 2023!

Redakce: Zdeněk Vilém Krulíkovský, Mgr. Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Bc. Michaela Mikeira Krulíkovská

Co se stalo, přihodilo

9. září (pátek): Předání korespondence.

Václav Halat s manželkou Jarmilou navštívil Vagonářské muzeum ve Studénce. Řediteli panu Bronislavu Novosadovi předal korespondenci kardinála Františka Tomáška s jeho otcem Václavem Halatem st. Tuto pozůstalost z časů Kulturního sdružení Bezručův kraj (Frýdek – Místek-Chlebovice, Praha) darovali do rodiště Františka Tomáška, kam patří.

10. září (sobota): Lašské slavnosti v Sedlišťích byly pro špatnou předpověď počasí zrušeny.

11. září (neděle): Vlastivědný výšlap Srdcem Laška – Z Hodoňovic do Hodoňovic se pro špatné počasí uskutečnil jenom z části. Po modré značce od hostince U Čendy vyšlápli ti otužilejší na Metylovskou hůrku (Čupek), kde poseděli u svačiny i písničky. Vrátili se pak zpět do Hodoňovic, kde byla pout'.

Na Čupku, foto J. Bužek

Kalendario zima 2022/23

31. prosinec (sobota):	Silvestrovský výplaz na Lašský Říp
14. ledna (sobota):	Vesnický bál v Hostinci U Čendy v 19 hodin (viz plakátek)
15. ledna (neděle):	1. vlastivědný výšlap – Zapadlisko, Zaryje
29. ledna (neděle):	Karneval pro děti v Hodoňovicích U Čendy (viz plakátek)
4. února (sobota):	Folklorní bál v Paskově
18. února (sobota):	Masopust v Hodoňovicích (viz plakát)
	Masopust v Paskově
26. února (neděle):	2. vlastivědný výšlap - Lašská polární expedice
12. března (neděle):	3. vlastivědný výšlap - NS Horní Domaslovice

Zleva - V. Vlk a M. Melichařík, foto archiv V.V.
(foto k článku „Zásluhy IN MEMORIAM“ – str. 18)

Království lašské, Obec Metylovice,
Čenda spolek Hodoňovice

srdečně zvou na
13. Silvestrovský výplaz
na „Lašsky Říp“ (MONTE ČUPELO)

Zejděm se na vrchu Čupka před 12. hodinu,
potem kral' Pašsky Zdeň Viluš I.
předněse Novoroční projev
za podpory starostuv Metylovic aji Bašky,
rozlučime se ze starym rokem,
pofulame, pozpivame a připijem se:
na ten nový rok 2023,
ať je ľepši - bez vojny, němoci a bidy!

O posilku budě postarane:
Lašske placky od Vladě Tomisa, gořalka z Beskydske
likerky od Pastorka a inši fajnotky z Metylovic a okoli!

17. září (sobota): 20. ročník běhu rodným krajem Emila Zátopka.
Běžci vyrazili ze Zátopkovy rodné Kopřivnice, cíl byl v Rožnově pod Radhoštěm, kde v Dřevěném městečku čekala běžce velká sláva. Hejtmán Zlínského kraje Ing. Radim Holíš pozval řadu významných olympioniků, starosty Rožnova i Kopřivnice a také lašského krále Zdeňu Viluše Krulikovského, který dorazil za doprovodu svého herolda Libora Pastorka. Po slavnostním ceremoniálu, kdy proběhlo vyhlášení vítězů, uctění památky manželů Zátopkových na Valašském Slavině, přesunuli se V.I.P. hosté do Janíkovy stodoly, kde byl slavnostní akt na počest těchto sportovních legend.

V.I.P., foto Jiří Balát

Oldřich Svojanovský a hejtmán Ing. Radim Holíš, foto Jiří Balát

24. září (pátek): Křest CD „Pasavala kravarečka“.

Původně plánovaný křest na 10. září v Sedlístích na Bezručově vyhlídce se uskutečnil na Hukvaldech v rodném domě Leoše Janáčka (Informační centrum v bývalé škole). V deset hodin se sešli umělci i příznivci, nejprve zazněl výběr písní z Ukvalské i Moravské lidové poesie v podání Hany Jamrozové, Z. V. Krulikovského a Gabriely Tannertové. Pak došlo na vlastní křest, kterého se ujal spolu s lašským králem profesor Mgr. Jan Hališka.

H. Jamrozová, G. Tannertová a Z. V. Krulikovský

J. Hališka a lašský král, fotil L. Krulikovský (obě fotografie)

14. HODOŇOVICKÝ

sobota 18. 2. 2023

ve 13 hodin **Masopustní průvod** smělý - vyrazí od Fagelly, jaképak s tím štráchy, oblečte masky taky! je důrazně povoleno laskominy schystati - uzeným, sladkým, tekutým maškary posilovati

ve 14 hodin před Hostincem U Čendy sejdem se na rynku, při slavnostním obřadu

pochováme basu Kateřinku

před hostincem krámky s občerstvením, domácími uzeninami, perníkem aj.

od 15,30 hodin nastane na sále Masopustní veselí, zahraje a zatancuje

folklorní soubor Gruník, muzika Zbujník, cimbálová muzika Slifka

Baška
Kunčický u Bašky, Hodoňovice

Na již 14. ročník srdečně zve Čendaspolek a hodoňovický fojt

Z receptařa lašského krále

Vanoce máme za dveřmi, sedím u stola a přemýšlám, kere recepty ještě napsat'. Otevřu svůj starý ručně psaný receptář a vidím, že tam mám recepty na kapra. Poněkere sem už do našeho dostavníka dal, nale ni všechny. Tuž cosík pro změnu.

Istebnický kaper dědy Viluša

Paru porci kapra, sul, citron, olej, nastruhany křen a koření ke grylovani, pepř, papriku, fajne su nasušené zeliny – dobro-mysel, mateřídouška, magi (libeček) aj.

Kapra posolíme, zakapem citronem, okořeníme, potřeme olejem a necháme pul hodinky odležet'. Potem grylujem po obuch stranach tak dva razy po štyrech minutach. Podávame z nastruhaným křenem a chlebem.

Kaper podle mlynaře Matěja

Štyry porce kapra, sul, pomletý pepř, hladká muka, olej či sadlo, citron, sušená petruška a možne tež sušené paradajky (rajčata).

Porce posolíme, popepříme, obalíme v muce a na rozpaleným tuku (olej, sadlo) prudko opečem. Přydáme petrušku, paradajky, šťavu z citrona a pomíšame ze sosem z ryb. Podávame s kobzolami.

Kaper zapečený ze syrem

Štyry porce kapra, pět deka masla, osum deka syra (emental), sul, pepř, sušený libeček, kmin.

Kapra posolíme, popepříme, pokminujem a na masle po obuch stranach opečem. Posypem nastruhaným syrem a dame do trubky (pekarčaka) deset minut zapečt'. Nakoněc posypem libečkem. Podávame s kobzolami.

Tuž at' vam šmakuje!

28. září (středa): 13. Horolezecký výplaz na K1 (bez kyslíkových přístrojů) v Krmelíně.

Kolem 14. hodiny se účastníci začali scházet v zahradě hostince Na Benátkách, po zahájení zazněla lašská hymna a pak již borci vyrazili vzhůru na K1 (Krmelák). Před vrcholem všechny čekalo občerstvení v podobě pečiva, které sponzorsky darovala pekárna Boček. Také tam dostali jediný povolený kyslík, byl v pivě Radegast 12. Po dobytí vrcholu zazněl Svatováclavský chorál, pak už nastalo veselí – písničky z lašsko-ostavského regionu v podání Odualajne bandu. Po sestupu na základnu (Na Benátkách) veselí pokračovalo, dorazil i lašský ministr sportu slavný olympionik Vítězslav Mácha, který se ujal podpisování účastnických listů. Zpívání pak znělo Krmelínem až do večerních hodin.

V Krmelíně na dolině su tam cygani,
prodávaju gořalenku za dva tolary.
Oheň rozdělali, kolem posedali,
gořalenku pili švarni cygani.

Vzhůru na K1, foto M. Fajkus

2. října (neděle): Setkání na rozhledně Panorama.

Tentokrát se uskutečnilo až první říjnovou neděli. K rozhledně dorazil se svou družinou nejen lašský král, ale také zpěvák Marin Chodúr, který pro tuto příležitost zhudebnil básničku Václava Halata st. „Paříž – Dakar“. Zazpíval ji společně s Adélou Krulíkovskou, za hudebního doprovodu Víta Pavlíčka a Přemysla Verlika. Slova se také ujal Radomír Stachura, legenda Dakaru. Před víc jak třiceti lety s Karlem Lopraisem prvně dobyli vítězství. Pak už se Zdeňka Viluš se svým Odujalajne bandem postaral o dobrou zábavu. Počasí prálo, účast byla velmi dobrá, nálada ještě lepší.

Martin + Ada v akci, foto J. Bužek

R. Stachura mezi muzikanty, foto J. Bužek

Zveme Vás na

Vesnický pyžamový bál

14. ledna 2023 od 19 hod.

V Hostinci U Čendy v Hodoňovicích

K tanci i poslechu hraje TriCo

Tombola a doprovodný program

Prodej vstupenek v Hostinci U Čendy

Srdečně Vás zveme na

DĚTSKÝ KARNEVAL

s programem

neděle 29. 1. 2023

v 15 hodin

Hostinec U Čendy Hodoňovice

Deskovka
Putování po Lašské bráně Beskyd
k zakoupení v infocentrech.

Lašská brána Beskyd
www.lasska-brana.cz
 Štramberk • Kopřivnice • Příbor • Hukvaldy

7. října (pátek): Setkání klubu českých olympioniků v Ostravě v hotelu Vista.

Každoročního setkání se opět zúčastnil lašský král, vojevoda Libor Pastorek a také lašská princezna Adéla Krulíková. Akce proběhla jako vždy v srdečném ovzduší. Nakonec se u stolu s lašským králem zpívalo, zejména Vít a Mácha byl ve výtečné formě.

9. října (neděle): Výšlap na Medvědí skálu.

V krásném říjnovém dni (v nížině to však tak nevypadalo) vyšlapli účastníci akce ze stanice Ostravice zast. vzhůru po modré značce a po Medvědích tlapkách k Medvědí skále. Z Albínova náměstí, kde byl odpočinek, vrstevníci k Butořance, po modré značce pak údolím Mazáku do Ostravice. Od nádraží všichni obdivovali pohled na osvětlenou Medvědí skálu.

U Medvědí skály, foto J. Bužek

28. října (pátek): 13. Lašsko-valašský výplaz na Radhošť.

Teplý a slunečný říjen pokračoval, výplaz měl ideální podmínky. Na Pustevnách se shromáždil slušný houf příznivců. Lašský král s družinou zapěli lašskou hymnu a také „Laši – Valaši jedna rodina“. Pak se všichni vydali vzhůru na Radhošť. První plánovaná zastávka byla u Radegasta, avšak královská družina zastavila u prvních stánků, kde se posilnili na cestu. S veselou potom vyrazili dál. U Radegasta zaznělo několik písniček a pozvání nahoru do kaple, na tradiční malý koncert. Ten se uskutečnil v poledne. Zazněl Cyrilometodějský chorál, Svatý Václave, Hej, Slované, Moravo, Moravo, česká i slovenská státní hymna, vše za hudebního doprovodu Milana Zbořila a varhaníka pana Pavla Altrichtera. Zdeňka Viluše navíc zazpíval (bez doprovodu) spirituál To já, ó, pane můj.

Cestou zpět se ještě družina zastavovala s turisty, kteří kráčeli opačným směrem a chtěli se vyfotit s králem a také s ostatními z družiny. Po 14. hodině dorazili na Pustevny, kde, jak bylo inzerováno, pokračovalo zpívání v restauraci Lanovka. Zněly lidové písničky, zejména ty veselé. Škoda, že se muselo v 15.30 končit, posluchači chtěli ještě přidat...

5. listopadu (sobota): Jarmark lidových řemesel v Krmelíně na Benátkách.

Jak bývá už tradicí, v 9 hodin jarmark zahájil lašský král hymnou, za podpory princezny Adély a vlajkonoše Antonína Krpce. K ceremoniálu se připojili také místní skauti, kteří měli velký podíl na přípravě akce. Účast byla velká, jak prodejců, tak kupujících.

Tonda a Zdeňka s výslužkou v Krmelíně, foto anonym

Rezignace

Olga Tlučková (Běh života)

I na nebi, jak na zemi
dokonce je nutné,
že ač ve všem dokonalý
i mistr tesař se utne.

Bůh chtěl z lidí vytvořit
ty nejdokonalější tvory.
Jací jsou potomci Adamovi?
Zloději, vrazi a jiné potvory.

Co my s tím naděláme?
Bohu do díla nevrátíme,
neboť je dokonalé.
Vše naše ubohé, malé.

Rapsodie v bílém

Radek Žvak: Prosté rýmováčky

Když zlaté slunce vyhoupne se na obzoru
a zlatým svitem zalije tvé skráně,
tak krásné jste, když v bělostném úboru
se třpytíte jak stříbro samé.

Mnohé z barev, jež z podzimu tu zbyly
příkrovem bílých čepiček se skvějí
a střechy domů v údolích
pod hebkým závojem se chvějí.

Krajino má, jsi spanilá,
když sněžné vločky tě zkrášlily
a postříbřil tě první sníh.
Beskydy mé teď sněžná krása kryje
a v duši zní nám BÍLÁ RAPSODIE!

Ten Metylovsky Čupek

Zdeňka Viluš

1) Ten Metylovsky Čupek,
ten je svjeta pupek.
Na Silvestra tam všude
veselo zas bude!

ref) Hajtum, pajtum, safrlajtum,
co to synku praviš?
Velka flaša, mala pulka,
to něidě spravit'!

2) Novy rok přyvítame,
hymnu zazpívame,
pomjejem se pospolu,
něž pujděme domu.
ref) Hajtum, pajtum...

Lašský král Zdeňka Viluš I.
zve všechny lidi, Lachy aji Lašky na

SILVESTROVSKÝ VÝPLAZ
na MONTE ČUPELO - lašský Říp

31.12.2022

- sraz účastníků z Hodoňovic, Metylovic, Frydlanta aj. dříve na Čupku v **prave poledne 31. 12. 2022**
- lašský král Zdeňka Viluš I. přednese novoroční poselství všem Lachům světa
- cesta spatky na základnu do Hostince U Čendy individuálně - každý podle svých sil
- tu pojíme polívky, můžeme se zapívat

Dobrá nálada a písničky do kroku su vítane,
tuž přide, at se ešte v tym starým roku shledame!

6. listopadu (neděle): Výšlap na Ostrou hůrku.

Žádné dušičkové počasí, opět krásný slunečný den. Družina krále, posílena většinou už stálými souputníky, docestovala vlakem do Háje ve Slezsku. Tam je očekávala parta z Orlové, v čele s Jardou Křížkem, který, znaje terén, ujal se role průvodce. Nejprve po zelené značce, pak již neznačenými cestičkami k opevnění, místním značením na Ostrou hůrku (Památník odboje slezského lidu). Potom do romantického údolí k hostinci Čertův mlýn. Na prosluněné verandě se všichni posilnili i napojili, pak se pokračovalo dál na Těškovice ke Skautské mohyle. Sestup do Háje byl příjemný, méně však pohostinství. Jedinou možností byla restaurace hotelu Pod hůrkou, která byla přeplněna...

Na Ostré Hůrce, foto J. Křížek

U skautské mohyly, foto J. Křížek

27. listopadu (neděle): Ondřejská pouť na Hukvaldech.

Po dvouleté pauze se na Hukvaldech konala Ondřejská pouť. Správa hradu pozvala také soubor Gigula (soubor lašského krále) s programem „Vánoce, Vánoce, skoro-li budětě“, který v 10.15 vystoupil v hradním kostele sv. Ondřeje. Pásmo adventních a vánočních písní i říkadel z moravského i slezského Laška v podání Hany Jamrozové, Z. V. Krulíkovského, Adély Krulíkovské, Víta Pavlíčka, Jany Zbořilové a Milana Zbořila. Program byl početným publikem přijat velmi příznivě, ocenili účinkující srdečným potleskem.

Vánoce, Vánoce, skoro-li budětě,
chudobne děvuchy ze služby pujdětě.
Kera ma rodiče, ta k rodičum pujdětě,
a kera je něma, ta naříkat' budětě.
Dycky mi pravila ma mila matička,
že se budu tulat' jak bludna ovčička.

Soubor Gigula, foto M. Fajkus

Beskydě, Beskydě, gdo po tobě idě

Lozim často po tych našich šunmych horach, ni enem ze svoju družinu. Nale už delší dobu sem smutny z toho, v jakym stavu je to bezkydske pohostinstvi. Cestu na Visalaje se zasmušilo divam na hostinec Pod Žorem, přý pohledu na Rekreat nostalgicky vzpomínám, jak zme tam sedávali u pivečka, fajneho idla a tež často pěli ludove aji trampske přesničky. Pak projedu osyřely Zlatník, ani hospudky, ani obchoda něni, enem letni občerstvení. Stare Visalaje už tež nenisu, co byvaly, furt omezeny provoz. A to eště něni nic protiva temu, co vas čeka, dyž pujdětě pěšmo dalej. Na Švarne Hance věčně zavřete, na Gruňu tež, či enem pro ubytovane. Aji v podhuři to něni o moc lepší. V Janovicach žádné otevřite hospody, ani ta, kaj se zbujnik Ondraš narodil. Najvēc mě posmutnili na Hukvaldach pod hradem U Červenky, či jak se nědavno pravilo „Janaček“. Už by se tam Leoš nězašel, ani my, keři zme tam před dluhymi rokami Kralovstvi lašske ponajprv vyhlasili... Su aji hospody, gdě se pomjejetě, nale ty ceny, jak v Alkronu...! U nas je situacyja skoro najhoršy. Krom Prahy. Tam aspoň vsecky funguju.

Tuž už nam nězbyva ničeho, ež se pozpomínat', třebas na přesničku od Fanušky Pituchove.

Zdeňa Viluš

U Kurečky na Mytě

U Kurečky na Mytě,
gdo chetě tam zajditě.
Dostanětě kobzoločku
a ku masu koper s močku.

Je tam kuchař na bytě,
tam se dobře najitě.
Na Mytě u Kurečky,
čepuju pivo z bečky.

Choť němotě, do nom miru,
připišem to na sekuru
a jak přijdětě vyplata,
Kurečka je naš tata.

20. října uplynulo 10 let od chvíle,
kdy nás navždy opustila paní Františka Pituchová,
lidová vypravěčka, básnířka a roduvěrná Laška.
Vzpomínáme, TĚTUŠKO FANUŠKO!

SLÁVA NA NEBESÍCH

Trhají se pavučiny
jako vzdušné zámky
lehce zamknuté
spletenina slov
zvedají se nepadají k zemi
mohlo mi být trapně
už mi není.

Budou svátky
mnozí chystají se k zpěvu
budou znít i oratoria
žije se a nezmírá
i když smutek někdy dotírá
ale Sláva na nebesích
a šumění ozývá se v lesích.

ČEKÁM CO ŘEKNEŠ MI...

Rozpětí křidel
a trysk vřidel
vniká do dění
když náhle promění
jeho stav
zastaví se i dav
vzhlíží k tomu
co se děje
čekám i já
co řekneš mi
nenecháš mě v napětí
až přiletí poslové
dobrých zpráv.

Bohumír Vidura

1. prosince se ve zdraví a kondici dožil 75 let čestný člen Království lašského Tomáš Sládeček (fotograf a také „minister propagandy“ Regnum lachiensis). 3. 12. narozeniny oslavil (již tradičně) výstupem na Lysou horu se svými kamarády. „Tuž vela zdraví, synku!“

Tomáš Sládeček (uprostřed) na Lysé hoře

4. prosince (neděle): MikuLašský výplaz na Prašivou.

V poledne se vyplazili čerti a čertice ze všech stran na Prašivou, nepočetnější tlupa od Komorní Lhotky, kterou přivedl samotný Lucifer (Zdeňka Viluš), dokonce s bílým andělem. V krčmě se pak vesele zpívalo, až se Petr Bezruč na obrázku usmíval... Zněla i písnička, kterou Pavel Hruboš zveršoval a Milan Zbořil k ní muziku přidal:

Na Prašivu spravný krok, loni, něska, zas za rok.
Zejděme se, napijem se, Lucifer nas dolu sněse...

foto V. Luska

***Všecko nejlepší v roku 2023
přeje Laškam, Lachum,
a aji všeckym dobrym
ľudam
Kral' Lašska Zdeňka Viluš I.***

Příběh nevěsty

Radana Šatánková

V prostorách Moravia banky se ve středu 7. září odehrála vernisáž výstavy "PŘÍBĚH NEVĚSTY a další cesty za sochami KURTA GEBAUERA".

/Kurt Gebauer, nar. 1941 - výtvarník, sochař, pedagog byl loňským hostem spolku Krasomil a zdejší veřejnosti se představil zcela novým způsobem - jako básník./

Letošní výstavu, mapující také dokumentaci realizace Gebauerových děl v Moravskoslezském kraji, zahájila Karin Šrubařová z Kultury FM a Radana Šatánková ze spolku Krasomil. Na pořadu večera vystoupila R. Šatánková, která recitovala Gebauerovy básně. Lašský král Zdeněk Vilém Krulíkovský zazpíval umělcovy oblíbené písně, aby bylo připomenuto, že Kurt Gebauer je rodilý Lach. Je náš, narodil se v Hradci nad Moravicí a rád zpívá.

R. Šatánková a Z. V. Krulíkovský,
foto L. Krulíkovský

v Hodoňovicích naklonění a že bychom mohli nějak to Lašsko i tady v této části lašské země propagovat více.

A: Jak jste se vlastně seznámili?

D: To bylo asi v Sedlištích na Bezručově vyhlídce. Někdo nás oslovil, jestli bychom tam nepřišli. Měli jsme i Olinku Tlučkovou v klubu jako literáty, ale přišlo i hodně Čendaspoláků.

A: Kromě toho, že píšeš do Zpravodaje obce Baška, pracuješ s literáty, píšeš básně, prózu, přispíváš i do Lašského dostavníku..., tak píšeš i obecní kroniku! Od kterého roku?

D: Od roku dva tisíce osm. Ta kronikářka Libuška náhle zemřela a starostka obce mě oslovila, zda bych psaní kroniky nepřevzala. Do toho píšu kroniku Čendaspolku, protože všichni předpokládají, že to prostě musím dělat.

A: Určitě Tě to ale všechno baví a naplňuje.

D: Ano. Mám výhodu, že chodím i na školení kronikářů. To je velkým přínosem. I při té soutěži Vesnice roku na tu kroniku komise hleděla.

A: Kdy jsi začala pociťovat potřebu se zabývat folklorem a tradicemi?

D: Asi jak jsem se vdala a přestěhovala do Hodoňovic. Byla tu taková dobrá úrodná půda. Kultura tady vždycky byla na velmi dobré úrovni.

A: Čím si myslíš, že je tento kraj, anebo tito lidé specifictí?

D: Ten náš kraj lašský byl myslím vždycky takovým krajem chudým. Lidé se tu museli mnohdy snažit o přežití, byli zvyklí pracovat. A věřím, že si budeme dál uvědomovat, že se musíme vždycky postarat sami o sebe, abychom se měli dobře, abychom se dále dokázali společně pobavit, byli k sobě přívětiví.

A: Scházet se a bavit se je vždycky fajn, ale skvělé je oživovat tradice, protože lidé zapomínají PROČ se co děje...

D: Ano. Když třeba píšu do Zpravodaje Baška, že je v Hodoňovicích krmáš, tak vždycky první dvě věty napíšu, proč a co to krmáš je, co pout?... Čím se pout' liší od krmáše a tak dále. Chodí mi sem i děti z družiny ze základní školy a besedujeme nad obecní kronikou, aby si vštěpovali do té hlavičky své, jak to všechno plynulo. Co tady bylo. Kdo to psal... Je třeba všechno zaznamenávat, ať jde historie dál.

A: Tím pádem můžeme volně přejít k tomu, co bys vzkázala lidem, zvláště těm mladším?

D: Aby si uvědomili, co pro ně znamená rodná ves a jak si ji budou muset sami v budoucnu zvelebovat. Protože nikdo to za ně neudělá.

A: Ty jsi takovým živoucím důkazem, jak se to všechno dá naučit a předávat. Děkuji Ti za rozhovor. Budu se těšit na další setkání.

D: Děkuju. Setkáme se třeba na Čupku. Nebo na Masopustu.

D: No to není. Knihovna v dnešní době představuje takové multifunkční středisko, kde zařizují různé akce. Každý měsíc něco. A do Minigalerie, kterou jsme tu zřídili, oslovujeme malíře nebo fotografy s prosbou, aby svá díla u nás v Bašce vystavili. A taky fungujeme jako informační centrum, takže prodáváme propagační materiál.

A: *Není toho málo, na čem se podíliš. A dostáváme se k Čendaspolku.*

D: V roce dva tisíce osm jsem se přes kulturu dozvěděla, že se v Hodoňovicích vždycky pořádaly masopusty. Nejen v minulosti. Dočetla jsem se, že bývaly dožínky a akce, které patřily na vesnice. A byl tam i masopust. Tak mě napadlo, že bychom ten masopust zkusili udělat, se vším všudy. Oslovila jsem místní hasiče, kteří do toho rádi šli. První dva nebo tři ročníky byly jenom večer, s programem, obřad probíhal na sále. A bavili jsme se až do rána s nějakou muzikou. Později jsme zvolili formu, že půjde masopustní průvod vesnicí. Chodíme s dechovkou a tak dále. Pochováme basu na prostranství veřejném před Hostincem U Čendy v Hodoňovicích a bavíme se pak na sále s cimbálovou muzikou a nějakým folklorním souborem.

A: *A takhle vznikl i Čendaspolek?*

D: Ano. Oslovila jsem na tuto akci lidi, kteří se ve zmiňovaném hostinci scházeli. A tak se nabalovala skupina lidí. A pak, abychom na ty akce dostali taky nějaké peníze, jsme se museli zaregistrovat jako spolek.

A: *No vidíš. To jsou zase ty geny po dědečkovi. Určité komediantství.*

D: Tak to víš. Takže tak nějak to funguje. Už to bude patnáct let a chci to předat někomu jinému.

A: *Když jsem se poprvé zúčastnila vašeho Masopustu, byla jsem úplně nadšená. A je moc důležité, že se sousedé takhle scházejí. Přeji nejen Tobě, ale i dalším generacím, aby to dál fungovalo. Čendaspolek se také mimo jiné projevuje krom různých maškarních kostýmů i v krojích a jedna z Tvých knížek má v názvu Lašsko...*

D: Lašský rok ve verších.

A: *Ano. Že je Tvůj vztah k tomuto kraji velmi vřelý, už vyplývá z toho, co všechno tu děláš. I proto nás to asi spojilo dohromady, že?*

D: Ano. Ano.

A: *A jak se stalo Tobě a následně i Čendaspolku, že jste se začali zabývat Laškem?*

D: To asi vzniklo všechno taky díky Čendaspolku a Tvému otci. Možná nějakým tím silvestrovským výplazem na Čupek. Tam se těch Lachů sešlo strašně moc. A lašský král nějak viděl, že jsme tomu

V knihovnách znělo poetično

Den poezie, který se koná na počest narození Karla Hynka Máchy od roku 1999, žije zejména díky obdivuhodné práci stovek regionálních organizátorů akcí (čtení, divadelních představení, výstav, aj.). Každoročně je vyhlašováno Společností poezie z.s. téma, které může být pro jednotlivé organizátory inspirací.

Dvacátý čtvrtý ročník festivalu **Den poezie 2022** připomíná sto let narození moravského básníka, spisovatele a překladatele **Jana Skácela** (*7. 2. 1922 – † 7. 11. 1989). Podtitulem festivalu se stal citát z jeho básně Dobré věci – „**Je včera, bude dnes a byla zítra.**“ Čas stojí, pak zase letí, pádí, na nikoho nečeká... Čas se dá i ztratit. Čas se dá i zabít!

Členům Literárního klubu Petra Bezruče Frýdek-Místek se zdá toto téma hodně únikové, dá se rozvinout ve verších mnoha myšlenek, mohou zabíhat hodně do fantazie... Popustili tedy uzdu múzám, napsali básně, z nichž vytvořený scénář byl náplní večera v šenovské a místecké knihovně 9. a 10. listopadu 2022. Nechyběli hudebníci Ivo Kroček a Vladimír Burda, kteří svými citlivými texty písní verše krásně podbarvovali. Přítomní hosté si vychutnávali tyto pohodové okamžiky a bylo znát, že vyslovené myšlenky v nich zanechaly aspoň nepatrnou stopu přemýšlení – přemýšlení o tom, co sami prožili včera, dnes a co asi zažijí zítra... Tak ať to jsou jen samé příjemné události opentlené dobrými zprávami a pozitivním myšlením.

Za literáty Dajana Zápalková

Foto: Taťána Prokešová

Hudební hospůdka U ARNOŠTA 15. 11. 2022

FRANTIŠEK GELLNER A MY. Lehl u silnice a čekal...

Vzpomínka na život a dílo Františka Gellnera /Cynik a anarchista, který se ztratil na haličské frontě (v 1. sv. válce). Patřil do generace anarchistických buřičů, byl básník, prozaik, kreslíř (Lidové noviny), malíř, karikaturista, ilustrátor... Pořád dokumentoval životní pouť a básnickou cestu Gellnera, který nerad používal opisy, volil jednoduché a přímé verše. Mnohé mají charakter popěvku a byly zhudebněny (Radosti života, Všichni mi lhali, Perspektiva aj.).

Součástí pořadu byl open mike a jam session. Nastoupili a vystoupili: Ladislav Kokesch, Milan Cyrus, Hubert Ličman, Soňa, Melanie, Ivo Pokluda, Majkl Smolan, Jan Kraut. *** Dodávka technické zvukové pohody: Luboš John Gaško *** Díky všem přítomným za příjemně strávený čas, večer plynul volně a improvizálně. A to mě těšilo. *** Vaše Rady = spolek Krasomil.

Radana Šatánková

H. Ličman a R. Šatánková, foto L. Solař

na obci a Libuška mě oslovila: „Ty tak pěkně recituješ, představíš tu knihu... Přijde pan profesor Oliva z Literárního klubu Petra Bezruče.“ V té chvíli mi to nesešlo - kdo to je Miloslav Oliva. Bylo před akcí, mělo se začít a teď se dívám... schodištěm kráčí nahoru pán... „Ty bláho, to je pan Oliva, který mě učil na gymplu!“ A on mi říkal: „Co ty tady děláš, Hodrová?“ „Pane profesore, mám tady dneska něco přednášet, číst z nové sbírky Karasové.“ „No to jsem zvědavý! Sednu si do první řady.“ Potom za mnou přišel a říká: „To bylo dobré. Proč nejsi členka Literárního klubu? Přijď, ve čtvrtek máme schůzku.“ Tak jsem tam přišla a společnost těch lidí mi sedla. Pan Oliva povídá: „Připrav si almanach, uzávěrka je za měsíc.“ Scházeli jsme se ve Frýdlantu v soukromé cukrárně. Pan profesor stárnul, tak v roce dva tisíce třináct řekl: „Budeš dělat předsedkyni.“ A literáti mě jednoznačně zvolili, takže jsem i předsedkyní Literárního klubu Petra Bezruče Frýdek-Místek.

A: To je spíš ta aktivita, ale jak ses dostala k samotnému psaní?

D: Nikdy mi psaní nedělalo problém, ale byla jsem spíše orientovaná na prózu, zachycení dokumentu... Pak jsem začala trochu více zkoušet básně. V dnešní době je výhodou trend volného verše. Rozvíjela jsem různé myšlenky a nějak to šlo. Ty první sbírky nepovažuji za moc vydařené, ale poslední dvě si myslím, že už to jde.

A: Člověk zraje.

D: Zraje. Tady toto zrál jako víno.

A: Zkušenosti sbírá...

D: Ano. A musíš chtít se zdokonalovat a shánět informace, abys nějak rostla.

A: Ted' se Ti to všechno propojilo. Pracuješ v knihovně, můžeš se knížkami úplně obklopovat.

D: Letos jsme zaznamenali s knihovnou takový úspěch, že jsme byli v Klementinu oceněni panem ministrem kultury Baxou. Přihlásili jsme se do soutěže „Vesnice roku“ a v té soutěži jsme dostali Modrou stuhu za naši knihovnu. Převzali jsme Diplom za příkladné vedení a spolupráci se školou.

A: Momentálně jsi jen v knihovně, nebo ještě kromě Zpravodaje děláš i něco dalšího v rámci obce?

D: Mou náplní práce je vedení místní knihovny, ale i spousta dalších (například administrativních) věcí. Také sociální komise – jako třeba vítání občánků. Novému starostovi jsem se zmínila, zda je vhodné, aby téměř nejstarší baba v úřadu vítala malé děti, že by se mě už třeba mohly bát. A ještě také v Hodoňovicích vedu Čendaspolek.

A: Ano. K tomu se dostaneme. Ale knihovna není jen půjčování knih.

A: *Dotkla ses toho, že jsi mimo jiné pracovala v pivovaru.*

D: Ano, je to deset roků, už tam nepracuju.

A: *Jak ses dostala k tak zajímavému oboru jako je pivovarnictví?*

D: Pocházím z učitelské rodiny. Na Pazderně byl dědeček řídící školy. Matka se svojí sestrou nezklamaly svého otce a daly se na učitelskou dráhu, takže se předpokládalo, že někdo z vnuků se taky dostane do učitelských šlépějí. Zkusila jsem to na Pedagogické fakultě v Ostravě, obor matematika/chemie. Ale po roce jsem si uvědomila, že to není to pravé, co chci dělat. Matka v té době učila v Nošovicích ve škole, tak se zeptala, jestli by tam nebylo místo pro absolventku gymnázia. A bylo. Přišla jsem do pivovaru a na vrátnici na mě čekal mladý muž, Libor Zápalka, který mě měl zaučovat v té laboratoři. No a zaučili jsme se se vším všudy. /*Smějeme se.*/ Pivovar mi byl prostě osudný. Pracovala jsem tam třicet let. Potom jsem si řekla, že chci dělat to, co mě baví, protože jsem vždycky tíhla ke kultuře. A v Bašce už jsem dělala v kulturní komisi. Nestor místní kultury pan František Vaníček mě zasvěcoval do veškerých akcí. Najednou zazvonila u mě doma starostka obce s místostarostou: „Nechtěla byste jít dělat kulturu? Pan Vaníček odchází.“ Tak jsem na to kývla. A postupně té práce narůstalo. Začala jsem dělat i knihovnici – knihovna byla ještě v horních prostorách úřadu. A jsem tady deset let.

A: *Zkusila jsi tedy i pedagogickou fakultu.*

D: Rok jsem tam byla. A když jsem v pivovare pracovala v laboratoři, udělala jsem si dva roky na chemické průmyslovce v Ostravě.

A: *Co konkrétně obnášela Tvá práce v pivovaru?*

D: Povětšinou rozborů ječmene a sladu. Ale když jsme měli služby, tak veškeré rozborů piva, kvasná chemie, všechno. Měla jsem chemii ráda, ale pořád se nějak ve mně probouzela ta kultura. A taky psaní. Až po letech mi matka řekla, že jsem se podělila po dědečkovi z její strany. Taky si ho pamatuju, jak vždycky ve škole seděl u stolu a něco psal. Ať to byla kronika nebo nějaké scénáře.

A: *Dokonce psal dědeček scénáře, takže dělal divadlo?*

D: Ano, hráli na Pazderně ve škole i ochotnické divadlo.

A: *Mimochodem, chutnalo ti pivo?*

D: Měla jsem degustační zkoušky, musela jsem ho pít.

A: *Po dědečkovi jsi zdědila potřebu psát a sama jsi dokonce vydala několik knih. Kdy jsi se psaním začala?*

D: V roce osmdesát pět byla kronikářkou obce paní Libuše Karasová a vydávala sbírku básní. Obec ji podpořila, takže se konal křest její knihy

Jednou z mých životních zálib bylo seznamovat hlavně důchodce s krásami naší vlasti, někdy i na výletech za hranicemi, což připomenu v tomto písemném podání. Některé výjimečné výlety jsme podnikli s dětmi.

Tatry – Textilní podnik Slezan 07 mě požádal o vedení rodičů s dětmi do překrásných slovenských Tater, a to za spolupráce s průvodcem Čedoku z Ostravy. Jeli jsme lanovkou na Popradské pleso, to bylo u mládeže velkým zážitkem. Poté nás od restaurace Encián čekala strmá cesta pěšky po cestě – takzvanou magistrálou. Počasí nám však nepřálo a provázal nás prudký déšť a vítr. I když jsme se s druhým vedoucím dohodli na dohledu – on vpředu, já vzadu, a čekali jsme, že najdeme nějaký úkryt. Ale co se nestalo, žádný jsme cestou nenašli a ztratil se i vedoucí. Objevili jsme ho až dole u železniční zastávky ve Starém Smokovci, měl na sobě suché šaty. Oproti nám, kteří jsme byli mokří. S úsměvem odpověděl, že by ve svém úkrytu těžko schoval 20 dětí...

Spartakiáda 1985 – Závodní klub Slezan pořádal zájezd na tuto celostátní událost s tím, že vstupenku na Strahov si každý zaplatí. Cestou však 12 účastníků odmítlo vstupenku zaplatit s tím, že jedou do Prahy jen na návštěvu. Zůstalo tedy na mně, jako na vedoucím zájezdu, abych se vstupenky pokusil prodat a ztráta pro klub byla co nejmenší. Tak se stalo, polovinu vstupenek jsem prodal, ale celý program jsem neviděl!

Slovensko – Turistický výlet by nebyl bez návštěvy na Oravském Podzámku. Již tehdy bylo vstupné drahé a já jako náruživý filmový amatér jsem byl připraven natáčet. Ale jaké bylo moje překvapení, když poplatek za kameru dělal trojnásobek ceny vstupného. Takže jsem s natáčením nepočítal. Podařilo se mi ale na průvodkyni vyzrát, ona šla vepředu, já s kamerou vzadu a filmoval jsem ostošest zdarma!

Karlštejn – Perla českých hradů byla jednou našim cílem. Aby se mi důchodci neztratili, měl jsem zásadu – hlídej si pořád souseda! Po prohlídce jsme měli nastoupit do autobusu a jet do Benešova, kde jsme měli v poledne domluvený oběd. Cestou dolů však najednou důchodkyně zvolala: „Kde mám Adolfa?!“ Zavládlo zděšení a já musel asi z poloviny sestupu nahoru pod hrad vzbudit Adolfa zmoženého pivem, dovést ho do autobusu za nepříjemného nadávání, protože jsme kvůli němu ten oběd na čas nestihli. I to se někdy stává.

Polsko – Naším cílem bylo Baltské moře s návštěvou Gdaňsku, Kdyně a Sopot. První zastávkou byla celnice v polském Těšíně, kde jedna z žen na hraničním mostě prohlížela odložené věci v osiřelém úředním stolku. Najednou pohraničník zvolal: „Co tam máte co hledat?!“ Za trest nás postavili do vedlejší řady se zpožděním. Cesta poté ubíhala dál. V Krakově jsme se podívovali, že na náměstí při výzdobě na církevní Boží tělo poklekával i policista, jelikož Polsko je velmi pobožná země. Naše cesta vedla dál se zastávkou v kostelíku se zvonkohrou. Tu napadlo jednu dvojici od nás, muže a ženu, aby šli do zpovědnice. V tom se v tichém kostelíku ozvalo řvání: „Kyrovniku, co tam je?“ a oba provinilce vyvedli ven. Velká ostuda.

Cesta byla zakončena v Sopotech, kde byla tradiční „námořnická“ večeře sestavena ze samých rybích specialit. Vodky bylo, co hrdlo ráčí. Já jako vedoucí jsem musel pít dvojnásobně, na což jsem nebyl zvyklý. Ráno jsem nebyl schopný s ostatními jet na ostrov Hel, jen zůstat v alkoholovém opojení na ubytovně. Tam mi uklízečka sdělila, že je na moři velká bouřka. Tak jsem si posteskl, že jestli se utopí, pojedou do Československa sám. Nejel jsem.

Vilém Vlk

Zásluhy IN MEMORIAM

V měsíci listopadu jsme se navždy rozloučili s panem Miroslavem Melichaříkem, který byl ve Skalici i v celém našem tělovýchovném hnutí velmi čilý.

Seznámil jsem se s ním v tělovýchově při příležitosti Čs. spartakiády. Od té doby jsem s ním spolupracoval v okresní komisi tisku a propagace, kde byl naším předsedou. Mimo jeho aktivní činnost jsem s ním vydával okresní tisk „Beskydský sportovec“. Jinak byl předsedou ve Skalici tělovýchovné jednoty a vedl oddíl stolního tenisu.

Velké zásluhy má ve své obci, kde několik let vedl zdejší malé muzeum, kde shromažďoval, zvláště od starších občanů, památné věci. Nikdy na něho v tělovýchově jako na příkladného funkcionáře nezapomeneme.

(foto na str. 37)

Vilém Vlk

8.

Dajana Zápalková (roz. Hodrová)

nar. 20. 6. 1962

Knihovnice, kulturní pracovnice, kronikářka, organizátorka regionálních akcí, laborantka v pivovaru Radegast, ale také básnířka i prozaistka

A: Třebaže jsi v červnu oslavila významné výročí, budeš mezi našimi zpovídanými taková „junačka“. Což ale vůbec nevadí, právě naopak – vzhledem k tomu, co všechno v našem regionu a pro něj děláš. Také obvykle připravuješ Ty sama rozhovory s jinými lidmi, tak se dnes Tvá role obrací. Začneme tím, kde ses narodila.

D: Narodila jsem se ve frýdecké nemocnici, ale rodačkou jsem z Pazderny. Prožila jsem tam celé své dětství, měli jsme tam ráj... Do Hodoňovic jsem se dostala, když jsem poznala svého manžela v pivovaru v Radegastu, kde jsem pracovala jako laborantka. Po svatbě jsem se sem přestěhovala a žiju tu bez jednoho roku čtyřicet let.

A: Odkud pocházeli Tvoji rodiče?

D: Matka je rodačka z Pazderny, otec byl Ostravák, ale žil ve Skalici.

OSOBNOSTI VELKÉHO LAŠSKA

Chci vám přiblížit, o co jde a proč vznikl tento nápad. Díky tomu, že náš král už roky **obrozuje lašskou myšlenku**, svou činností mj. zviditelňuje a vyzdvihuje jména lidí, kteří se jakýmsi způsobem zasloužili o kvalitu našeho kraje nebo mu něčím byli přínosem. A právě díky jemu se s takovými lidmi setkávám i já, což je mi nesmírnou ctí. A tak mě napadlo, že by bylo fajn ještě víc přiblížit lidem, jaké úžasné osobnosti tu máme, a trochu víc širší veřejnost s těmito osobnostmi seznámit. Zvolila jsem formu přátelského povídání, ze kterého se vám budu vždy snažit aspoň zlomek zprostředkovat a ve kterém se budu co nejvíce snažit zachytit a zachovat autenticitu mluveného slova. Po domluvě s tatínkem králem, kterému se nápad líbil, spojujeme tuto myšlenku s příležitostí nějakého významného životního jubilea vybrané osobnosti a zároveň jí touto cestou k jejímu životnímu jubileu co nejsrdčněji gratulujeme.

Příjemné čtení vám všem přeje Adéla Krulíková

Nová dvojknížka DEDIKACE a PODARUNKY spojuje čtenářské obce

Autorka básní a ilustračních fotografií Radana Šatánková, žijící střídavě v Praze a v rodném Frýdku-Místku, předložila posluchačům Moderního salonku Městské knihovny Místek své verše, které lze chápat jako vzkazy. Všem lidem, i těm konkrétním.

Slavnostní uvedení této dvojknížky proběhlo 28. listopadu a odehrálo se za příjemné a spontánní atmosféry. Na autorském čtení R. Šatánkové vystoupil folkový písničkář René Souček, který rozdával dobrou náladu, humor a pohodu prostřednictvím svých písní. René Souček se spolu s knihovnicemi Jiřinou Dvořákovou, Janou Mackovou, Irenou Liberdovou stali kmotry knihy.

"Chtěla bych ještě poděkovat právě těmto ženám, protože se delší čas známe a vím, že vedle odbornosti nabízejí také srdce. Díky nim se knihovna stává místem pro tolik důležitá setkávání," dodala Šatánková.

Křest sbírky, foto V. Šatánková

Prof. Mgr. Zdeněk Gola

Narodil se v obci Janovice-Bystré 25. března 1929 v okrese Frýdek-Místek.

Jeho otec Josef Gola (1888 – 1953) byl zaměstnán jako trumpetista ve vojenské dechové hudbě, kde hrál ale i na celou řadu dechových nástrojů. Ovládal také hru na housle a violu. Jeho maminka Anna

Baheníková (1896 - 1972) původem také z Janovic, vedla domácnost, nehrála na žádný hudební nástroj, ale hezky zpívala a oba rodiče tak vytvářeli prostředí, ve kterém Zdeněkovy houslové základy utvářel jeho táta Josef Gola a vedl ho svědomitě a přísně. Ve 13 letech začal Zdeněk studovat hru na housle u tehdy vyhlášeného odborníka Daniela Štefánka, který studoval hru na housle u Otakara Ševčíka a Jaroslava Kociána. Tento výborný učitel houslí vyučoval na Hudební škole ve Frýdku-Místku. A zde začíná strmý umělecký vývoj Zdenka

Goly. Po ukončení základní školní docházky, po tříletém studiu připravil Štěpánek Zdenka Golu k přijetí na brněnskou konzervatoř, a to hned do 2. ročníku.

Během brněnského studia získával praktické zkušenosti v orchestru opery. Po absolutoriu brněnské konzervatoře se stal členem Slovenské filharmonie v Bratislavě, kde byl šéfdirigentem český dirigent světového jména Václav Talich. Po ukončení Talichova angažmá odešel Zdeněk Gola do Olomouce, kde se stal členem a dirigentem Moravské filharmonie. Od r. 1959 začal vyučovat na konzervatoři v Ostravě a zde v jeho třídě absolvovali také vynikající žáci – Vítězslav Kuzník (významný sólista a komorní hráč, později profesor Ostravské univerzity) nebo Cyril Studýnka, později profesor brněnské JAMU a nyní profesor hudební akademie v Aténách (Řecko). V r. 1966 nastoupil angažmá ve Švédsku jako koncertní mistr, komorní hráč a pedagog postupně v městech Norrköping, Linköping a Helsinborg. V roce 1972 – v důsledku normalizace - mu Pragokonzert ukončil smlouvu o hostování ve Švédsku a postavil ho tak před těžké rozhodnutí zůstat tam v emigraci. Nemohl násilně zrušit své tamější závazky, stejně jako práci jeho manželky

Dagmar, která se už sžila se švédským školstvím a patřila mezi renomované pedagogy. Svá studia na švédských školách měly nedokončeny obě děti – Svatopluk a Tanja. Dnes jsou významnými osobnostmi ve švédském školství a státní správě.

Když brzy po roce 1989 vznikala Ostravská univerzita, Zdeněk Gola neváhal a přijal pozvání prof. Rudolfa Bernatíka, který byl jednou z hlavních osobností při vzniku nové Ostravské univerzity a ihned začal budovat novou houslovou třídu na této škole. Za 30 let svého významného působení na Fakultě umění OU vychoval desítky vynikajících houslistů, někteří z nich dosáhli nejvyšších met ve svém oboru.

Za všechny jmenuji především Mgr. Jiřího Vodičku, laureáta významných soutěží ve Weimaru (Německo) a New Yorku, dnes koncertního mistra České filharmonie. Patří k velmi žádaným sólistům, byl členem světově proslulého Smetanova tria. Navíc je to rodák z Ostravy-Vítkovic, takže také rodilý Lach. Prof. Zdeněk Gola vyučoval do svých devadesáti let a v posledních letech také přivedl k doktorandskému, tedy nejvyššímu možnému hudebnímu vzdělání, dva další významné houslisty – doc. Petra Macečka, proděkana Fakulty umění a zakladatele Bendova smyčcového kvarteta Petra Bendu.

S Jirkou Vodičkou

S kolegy z katedry smyčcových nástrojů Fakulty umění OU doc. Jiřím Hanousekem a prof. Janem Hališkou

Zdeněk Gola je autorem řady pedagogických děl, které byly vydány v Německu, Švédsku, Japonsku a České republice.

Zemřel po dlouhé nemoci na Silvestra 2021 ve švédském Helsinborgu.

Napsal J. Hališka.